

NĚCO MÁLO

O NÁHRADNÍ

RODINNÉ PÉČI

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ÚNODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři, rádi bychom Vám přiblížili náhradní rodinnou péči. Představujeme několik skutečných příběhů dětí, které vyrůstají v pěstounské péči. Můžete tak nakouknout, jakými životními peripetemi si ve svém věku již prošly, jaké to je vyrůstat v pěstounské rodině a jak důležité je mít blízkou osobu, která poskytne bezpečnou náruč, lásku a porozumění. Texty i fotografie u jednotlivých příběhů jsou autentické a jsou autorizovány náhradní rodinou. Druhá část brožury Vám nabízí bližší informace o náhradní rodinné péči, představuje její jednotlivé formy, zprostředkovává proces „jak se stát náhradním rodičem“ a naleznete v ní také kontakty na úřady a organizace v Libereckém kraji, které se náhradním rodičovstvím zabývají. A pokud byste se chtěli dozvědět více informací, neváhejte nás kontaktovat. Doufáme, že Vás příběhy pěstounství inspirují a řady náhradních rodičů se rozrůstou.

Kateřina Blažková

Koordinátor aktivit náhradní rodinné péče

OBSAH

Úvodní slovo	STRANA 3
Obsah	STRANA 5
Příběhy pěstounství	STRANA 6
Marcela – „Když je alkohol víc než srdce“	STRANA 6–7
Julie a Anna – „Velká rodina není vždycky výhra“	STRANA 8–9
Honzík – „Dlouhá cesta domů“	STRANA 10–11
Gábina – „Nejistá budoucnost není překážkou“	STRANA 12–13
Něco málo o náhradní rodinné péči	STRANA 14
Formy NRP	STRANA 14
Kdo může být náhradním rodičem	STRANA 14
Subjekty zapojené do systému NRP	STRANA 15
Proces, jak se stát náhradním rodičem	STRANA 15
Pro jaké děti hledáme náhradní rodiny	STRANA 16
Kontakty na subjekty v LK zapojené do systému NRP	STRANA 17–18

Použité zkratky

NRP	náhradní rodinná péče
ORP	obce s rozšířenou působností
OSPOD	orgán sociálně právní ochrany dětí
KÚ LK	Krajský úřad Libereckého kraje
LK	Liberecký kraj

„Když je alkohol víc než srdce“

Marcela, 18letá slečna s velkými plány do života. Dokončuje studium na střední zdravotnické škole a má jasný cíl – pečovat o malé děti hospitalizované v nemocnici. Vzhledem k tomu, že sama to pravé spokojené a bezstarostné dětství nezažila, uvědomuje si, jak je pozornost a starostlivost potřebná. Na své vlastní vyrůstání nemá hezké vzpomínky. Společně se svými dvěma mladšími sourozenci žila s matkou, která byla závislá na alkoholu, otec rodinu opustil. Ačkoliv jí nebylo ani 8 let, věděla, co dělat, když matka zkolabovala po nadměrném požití vodky. Děti neznaly disciplínu, neměly žádné kladné vzory, do školy chodily neupravené, špinavé, bez domácích úkolů. Z rodinného rozpočtu se kupoval převážně alkohol, a tak často zažívaly takovou nouzi o jídlo, že musely žebrat na ulici. O sladkostech se jim mohlo jenom zdát. Marcela musela bratrově a sestře rodičovskou péči částečně nahrazovat. Zájem sociální pracovníce na sebe nenechal dlouho čekat. Byl podán návrh na umístění dětí do ústavní péče. A právě tehdy se objevilo světlo na konci tunelu. Na scénu vstoupila teta, která nedovolila, aby Marcela se svými dvěma sourozenci nadále doplácela na selhání rodičů a rozhodla se vzít si je do pěstounské péče. Kdyby se tak nestalo, dostaly by se do dětského domova. Teta jim dala nový směr, novou naději a život naplněný porozuměním, trpělivostí a respektem. A proto má pěstounství smysl - dává dětem šanci na lepší život.

Jedná se o skutečný příběh pěstounství z Libereckého kraje. Text i fotografie jsou autentické a jsou autorizovány náhradní rodinou.

Julie a Anna

„Velká rodina není vždycky výhra“

Julie a Anna, dvě sestry, jedna rodina, různé osudy. Ačkoliv je dělí necelé dva roky, dívky vyrůstaly po dlouhou dobu odděleně. Julie žila s babičkou z matčiny strany, Anna s babičkou ze strany otce. Proč? Dívky pocházejí z etnicky smíšeného svazku a Julie jednoduše měla to „šťěstí“, že se více podobala matce a její rodina o ni projevila po narození neodbytný zájem. Vhodné podmínky ji ale nepřipravili. Julie zažívala fyzické i psychické týrání. Její sestra Anna naopak bydlela u otcovy matky, babičky Růženky. O Annu se babička s manželem starali prakticky od malička, oficiálně ji mají v péči od jejích 6 let. Vyhočená situace v rodině, kde žila malá Julie, přiměla babičku Růženku obrátit se na místní OSPOD, se kterým začala společně řešit jejich dlouhodobě neutěšené rodinné zázemí. Dobrá věc se nakonec podařila a ve spolupráci s úřady byla i Julie oficiálně svěřena do její péče. Zdá se, že příběh má dobrý konec, nicméně to nesmaže újmy, které dopadly na křehkou dětskou duši. Můžeme tak děkovat všem, kteří se nebojí za osudy dětí bojovat a ve spolupráci s doprovodnými organizacemi a úřady jim dát novou šanci. Děti pak mají konečně možnost užívat si dětství takové, jaké má být! Kromě Julie a Anny poskytla babička s manželem domov dalším dvěma romským holčičkám, se kterými v současné době tvoří spokojenou rodinu.

Jedná se o skutečný příběh pěstounství z Libereckého kraje, ve kterém byla změněna jména. Text i fotografie jsou autentické a jsou autorizovány náhradní rodinou.

Honzík

„Dlouhá cesta domů“

Klára byla přechodnou pěstounkou dva roky. Během této doby měla v péči pět dětí různého věku. Pak jí do života vstoupil Honzík, desetiměsíční miminko, které se u ní od začátku cítilo jako doma. Honzík byl temperamentní a zvědavý, ničím výrazně odlišný od ostatních malých dětí. Ke Kláře se chlapec dostal do pěstounské péče od jeho babičky poté, kdy sama uznala, že na něj nestačí. Nadále o vnuka jevila zájem a Honzík s ní trávil společný čas. Po nějaké době se babička rozhodla, že by chtěla mít Honzíka zpět u sebe. A tak po ročním pěstounském pobytu u Kláry putoval Honzík na základě soudního rozhodnutí k babičce. Klára se pak ze své pozice přechodné pěstounky starala o další dvě děti. Po nějakém čase jí do života znovu vstoupil Honzík, kterého, tehdy tří a půlletého slaboučkého chlapce, přijala do péče podruhé. Byl i nebyl to ten Honzík, jakého znala dřív. Měl ty samé oči, ale posmutnělý pohled, nechtěl si hrát, nesmál se a bál se usnout. V reakci na to, že by měl Honzík putovat od Kláry do další rodiny, rozhodla se požádat o jeho svěření do dlouhodobé pěstounské péče. V současné době je Honzík u Kláry přes dva roky a je z něj sebevědomý veselý kluk, který miluje vláčky, hasičská auta a jak sám říká “chotbal”. Znáte-li z okolí podobný příběh, musíte souhlasit, že děti potřebují svůj stálý ostrůvek bezpečí a jistoty.

Jedná se o skutečný příběh pěstounství z Libereckého kraje, ve kterém byla změněna jména. Text i fotografie jsou autentické a jsou autorizovány náhradní rodinou.

Gábina

„Nejistá budoucnost není překážkou“

Desetiletou Gábinu přijala Jana do péče před osmi lety. Gábina má v biologické rodině diagnostikovanou nevyléčitelnou nemoc, tzv. Huntingtonovu chorobu. Je to onemocnění mozku, jež vede k postupné demenci nemocného a graduje nesamostatností a úplnou závislostí na pečovateli. Gábina je však zatím zdravé a veselé dítě. Ani toto „riziko“ Janu a jejího, tehdy třináctiletého, syna neodradilo od toho, aby dvoutleté holčičce poskytli nový domov. Dnes je Gábina ve srovnání s dobou, kdy si ji Jana přivezla z kojeneckého ústavu, sebevědomá dívka, která má svou hlavu a názor. Ačkoliv je Jana dle svých slov vyrovnaná s tím, že situace je taková, jaká je, neubrání se obavám o Gábininu budoucnost. Řčení „krev není voda“ tady neplatí. Z nejisté a nedomazlené holčičky, která zrcadlila ostatní děti, aby se zalíbila, je veselá a aktivní slečna. Hraje výborně na klavír, baví ji tenis, dělá atletiku, miluje svíčkovou a palačinky. Předsudky v pěstounství nemají místo a velké díky patří lidem, kteří dávají šanci dětem bez ohledu na jejich možné diagnózy, prognózy a dědičné předpoklady. Klobouk dolů před takovým odhodláním, odvahou a velkým srdcem!

Jedná se o skutečný příběh pěstounství z Libereckého kraje. Text i fotografie jsou autentické a jsou autorizovány náhradní rodinou.

NĚCO MÁLO O NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČI

Pokud z jakéhokoliv důvodu nemůže dítě vyrůstat ve své biologické rodině, tak je pro něj v ideálním případě nalezena rodina náhradní. Rodinné prostředí je pro dítě vždy lepším východiskem než ústavní péče. U těch nejmenších dětí to platí dvojnásob. Dítě v náhradní rodinné péči tak vyrůstá v rodině s milujícími „rodiči“, zažívá bezpečí, přijetí a lásku. Má své místo, svoji roli, své povinnosti. V náhradní rodině může dítě žít jen na přechodnou dobu, nebo trvale.

Formy náhradní rodinné péče

Nejznámějšími formami náhradní rodinné péče je osvojení (adopce), pěstounská péče a pěstounská péče na přechodnou dobu.

Osvojení, nebo také adopce, je trvalé. Mezi osvojitelem a dítětem vznikne stejný příbuzenský vztah jako mezi rodičem a dítětem. Osvojitel se stává zákonným zástupcem dítěte, je zapsán v jeho v rodném listě a dítě získává jeho příjmení.

Pěstounská péče trvá po takovou dobu, po kterou ji dítě potřebuje. Pěstoun o dítě osobně pečuje, žije s ním, ale není jeho zákonným zástupcem. Pokud je v zájmu dítěte, aby se stýkalo se svoji biologickou rodinu, je pěstoun veden i k těmto kontaktům. Kontakt může mít různou intenzitu a různou podobu – od telefonátů přes e-maily až po osobní setkávání mimo domácnost pěstounů nebo návštěvy v rodině rodiče. V případě, že se situace v původní rodině dítěte změní, může být pěstounská péče ukončena a dítě je připravováno na přechod do své biologické rodiny. Vždy je však individuálně posouzeno, zda je to v jeho zájmu. Takovýto pěstoun (dá se označit jako dlouhodobý) může a nemusí chodit do zaměstnání. Má nárok na speciální dávky související s pěstounskou péčí.

Pěstounská péče na přechodnou dobu je péče, která je krátkodobá (maximálně pod dobu jednoho roku) a řeší krizovou situaci v životě dítěte tak, aby nemuselo být umístěno v kolektivním zařízení. Během této doby má biologická rodina čas urovnat si podmínky, aby o dítě mohla pečovat, nebo se dítěti hledá vhodná náhradní rodina. Pěstounům na přechodnou dobu se také jednoduše říká přechodoví nebo profesionální a musejí být připraveni přijmout dítě ze dne na den. Takovýto pěstoun profesionál nechodí do jiného zaměstnání, ale zaměstnáním je právě péče o děti a dostává pravidelný plat od státu.

Kdo může být náhradním rodičem

Náhradním rodičem se může stát široká škála osob – může jím být osoba žijící sama, nebo v páru. Páry mohou být sezdané, ale i nesezdané. Žadatelé mohou, ale nemusí mít svoje děti. Náhradním rodičem se může stát ten, kdo má ve svém životě vhodné podmínky pro přijetí dítěte, místo v srdci a chuť otevřít lepší možnosti dítěti, kterému by se toho jinak nedostalo. Během řízení o jeho žádosti bude získávat řadu informací o tom, co znamená být náhradním rodičem a kdo mu bude v náhradním rodičovství nápomocen

Subjekty zapojené do systému NRP

V systému náhradní rodinné péče je zapojeno několik subjektů. Jsou jimi orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) – obce s rozšířenou působností, krajské úřady, ministerstvo a také úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí. Dalšími zapojenými subjekty jsou tzv. doprovázející organizace.

Na obcích s rozšířenou působností (ORP) se podává žádost o zařazení do evidence, pracovník obecního úřadu navštíví žadatele u něj doma, jeho žádost zkompletuje a přešle na krajský úřad. V případě, že se žadatel stane pěstounem, pak s ním pracovník obce s rozšířenou působností nadále spolupracuje a vede spisovou evidenci dítěte, které je v rodině umístěno.

Krajské úřady mají na starosti odborné posouzení žadatelů, zajišťují žadatelům odbornou přípravu, vydávají správní rozhodnutí o zařazení nebo nezařazení do evidence, vedou evidenci dětí vhodných do NRP a evidenci zařazených žadatelů.

Neméně důležité jsou v systému NRP tzv. **doprovázející organizace**. S těmi uzavírají pěstouni ze zákona dohodu o doprovázení. Pracovníci z těchto organizací nabízejí pěstounským rodinám podporu, jsou s nimi v častém kontaktu, poskytují širokou škálu služeb (od psychologických až po doučování dětí, víkendové pobyty apod.) a v neposlední řadě zajišťují pěstounům průběžné vzdělávání.

Proces, jak se stát náhradním rodičem

Krok č. 1

Chtěli byste se stát náhradním rodičem? Pak Vaše první kroky budou směřovat na orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) obce s rozšířenou působností podle Vašeho trvalého bydliště. Na každém OSPODu jsou pracovníci, kteří se věnují náhradní rodinné péči. Domluvte si schůzku předem, aby na Vás měl pracovník čas a prostor a mohl Vám odpovědět na Vaše dotazy a poskytnout dostatek informací. Na tomto úřadě pak můžete podat oficiální žádost.

Informace o náhradní rodinné péči také poskytují tzv. doprovázející organizace, které s pěstounskými rodinami pracují. Informační schůzku si tedy můžete domluvit i v některé z těchto organizací, které ve Vašem okolí fungují. Jedná se o neformálnější prostředí a pracovníci s Vámi projednají vše, co Vás o náhradním rodičovství zajímá. Oficiální žádost je vždycky potřeba podat na místně příslušný OSPOD.

Krok č. 2

Pokud jste se rozhodli a podali žádost, čekají Vás další nezbytné kroky. Pracovník OSPOD si domluví návštěvu u Vás doma, kde se bude zajímat třeba o uspořádání bytu. Bude také mluvit s dalšími osobami, které s Vámi v domácnosti žijí, bude se zajímat o jejich postoj k přijetí dítěte do rodiny apod. Dále budete vyzváni k doložení dalších dokumentů, např. Vašeho příjmu či zdravotního stavu. Jakmile bude Vaše žádost kompletní a pracovník OSPOD ji bude mít zpracovanou, pošle ji na krajský úřad.

Krok č. 3

Dalším krokem na Vaší cestě stát se náhradním rodičem je absolvování odborného posouzení a odborných příprav. Odborné posouzení provádí krajský úřad na základě všech dokumentů, které má o Vás k dispozici. Ty získá na základě osobního jednání. Krajský úřad Vám zajistí psychologické posouzení. Mimoto budete zařazeni do odborné přípravy. To je kurz, na kterém se s ostatními žadateli dozvíte potřebné teoretické znalosti, formou modelových situací můžete trénovat určité životní situace, budete pracovat ve skupinách i individuálně a můžete očekávat hosty, kteří mají s náhradním rodičovstvím osobní zkušenosti. Délka přípravných kurzů se liší v závislosti na formě péče, o kterou žádáte. Pro žadatele o osvojení a „dlouhodobou“ pěstounskou péči trvá příprava minimálně 48 hodin, pro žadatele o pěstounskou péči na přechodnou dobu trvá minimálně 72 hodin. Dále bude také posouzen Váš zdravotní stav, zda Vám nebrání v dlouhodobé péči o dítě. Na základě poznatků z odborného posouzení a zprávy z přípravného kurzu vydá krajský úřad správní rozhodnutí o Vašem zařazení nebo nezařazení do své evidence.

Krok č. 4

Pokud budete zařazeni do evidence, nezbývá než čekat na dítě, pro které budete tím nejvhodnějším rodičem. Naším heslem je, že nehledáme rodičům vhodné dítě, ale hledáme dítěti vhodné rodiče. Jakmile budete pro dítě vytipováni, čeká Vás postupné seznamování a pokud vše bude probíhat, jak má, přijmete na základě rozhodnutí soudu dítě do své péče. Postupné seznamování neplatí pro pěstouny na přechodnou dobu, kteří musí dítě převzít v případě potřeby ze dne na den a vyřeší tím krizovou situaci v životě dítěte.

Pro jaké děti hledáme náhradní rodiny

Jednoduše pro ty, které to potřebují. Pro ty, které nemohou vyrůst ve své původní rodině (i když třeba jen přechodně). Jsou to děti rozmanitého věku, různého etnika i zdravotního stavu. Náhradní rodiče hledáme pro jednotlivce, ale i pro sourozenecké skupiny. Domov, milující rodinu a bezpečnou náruč potřebují všechny děti.

**Zajímá Vás více o náhradní rodinné péči?
Uvažujete o tom, že byste se stali pěstouny,
nebo si adoptovali nějaké dítě?**

Více informací naleznete na **www.mitdomovarodinu.cz**

Kampaň pro vyhledávání náhradních rodičů MÍT DOMOV A RODINU „Samozřejmost, nebo vzácnost?“ je v Libereckém kraji realizována od roku 2015. Jejím cílem je propagace náhradní rodinné péče a získávání nových pěstounů či osvojitelů.

MÍT DOMOV A RODINU
„SAMOZŘEJMOST NEBO VZÁCNOST?“

Kontakty na subjekty v Libereckém kraji, které jsou zapojené do systému NRP

KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE

U Jezu 642/2a, Liberec 2

485 226 111

Obce s rozšířenou působností v Libereckém kraji

Městský úřad Česká Lípa

nám. T.G. Masaryka 1/1, Česká Lípa

487 881 111

Městský úřad Frýdlant

T. G. Masaryka 37, Frýdlant

488 886 111

Magistrát města Jablonec nad Nisou

Mírové nám.3100/19, Jablonec nad Nisou

483 357 111

Městský úřad Jilemnice

Masarykovo náměstí 82, Jilemnice

481 565 111

Magistrát města Liberec

nám. Dr. E. Beneše 1/1, Liberec

485 243 111

Městský úřad Nový Bor

náměstí Míru 1, Nový Bor

481 565 111

Městský úřad Semily

Husova 82, Semily

481 629 211

Městský úřad Tanvald

Palackého 359, Tanvald

483 369 511

Městský úřad Turnov

Antonína Dvořáka 335, Turnov

481 366 111

Městský úřad Železný Brod

nám. 3. května 1, Železný Brod

483 333 911

Doprovázející organizace, které působí na území Libereckého kraje

(jednotlivé organizace působí na více místech v LK, případně mají působnost v celém LK)

Farní charita Česká Lípa Centrum pro pěstounské rodiny	Masná 88, 470 01, Česká Lípa 774 116 421 www.cpr-fchl.cz
MOST KE VZDĚLÁNÍ BRIDGE TO EDUCATION, z. s. – Centrum Domov a rodina	Dělnická 243, 513 01, Semily 732 425 425 www.centrumdar.cz
Rodina v centru, z. ú.	Křižíkova 980, 473 01, Nový Bor 604 416 382 www.rodinavcentru.cz
Centrum pro rodinu Náruč, z. ú.	Skálova 540, 511 01, Turnov 734 307 520 www.naruc.cz
Společnost pro podporu náhradní rodinné péče - AMINA o. p. s.	Jablonecká 8/31, 460 05, Liberec 602 413 534 www.amina-nrp.cz
Krok pro všechny generace z. s.	Mariánská 551/47, 470 01, Česká Lípa 604 670 510 www.krokpro.cz
Bc. Dušan Václavíček	Březová 1304, 464 01, Frýdlant 602 101 637
Rodinné centrum Maják, z. s.	U Školky 579, Tanvald 734 754 654 www.centrumajak.cz
Centrum Protěž, z. ú.	Palachova 504/7, 460 01, Liberec 777 032 475 www.centrumprotez.cz
Dobrá rodina o.p.s. regionální pracoviště Liberecký kraj	Panenská 988/3, 466 01, Jablonec nad Nisou 702 186 024 www.dobrarodina.cz

MÍT DOMOV A RODINU
"SAMOZŘEJMOST NEBO VZÁCNOST?"

www.mitdomovarodinu.cz

2021